

IZ RIBARSKÉ PRAKSE

Poribljavanje gornjeg dela Tise markiranom jednogodišnjom kečigom (*Acipenser ruthenus*)

Istraživačka stanica za gajenje riba — Sarvaš, poribila je 18. XII 1972. godine Tisu kod skele između opština Cigand i Dombrad sa 500 komada jednogodišnjih mladunaca kečige. Kečige su mreštene i uzgajane na veštački način. U interesu ispitivanja kečige su markirane tako, što im je potpuno odrezano jedno trbušno peraje.

Iz podataka ponovnog ulova ovih riba žele se dobiti rezultati migriranja. U vreme poribljavanja riba je bila veličine od 12 — 22 cm.

Molimo sve ribare i sportiste koji ulove takvu kečigu, kojoj nedostaje jedno trbušno peraje ili se primjećuje da joj je prethodno bilo otsečeno da obaveste o sledećim podacima:

1. ime reke gde je ulovljena;
2. tekući km mesta ulova, ili ime najbliže opštine,

3. tačno vreme ulova, dan, mesec i godina,
4. mere ulovljene kečige: u cm i težina u gr,
5. njeno markiranje, koje trbušno peraje nedostaje — levo ili desno,

6. ime i tačna adresa pošiljaoca podataka.

Molimo zajedničku saradnju svih, kako bi se dostavljanjem podataka pomogla ribarska nauka i praksa.

Molimo da podatke uručite na donju adresu:

Haltenyésztési Kutató Allomás

Dr. Jaczó Imre tud. főmt.

5541 Szarvas (Magyarország)

Podaci se takođe mogu slati i na adresu Ing. Nikola Đisalo, Zavod za ribarstvo — Beograd, ul. Dunavska 50, tel. 432-555 BEOGRAD — 11000.

Ing. N. Đ.

Josip Vojta,

Ribnjačarstvo »Končanica«

Stabilizacioni program Ribnjačarstva »Končanica«

U svim društvenim strukturama i svim područjima naše zemlje borba za provođenje stabilizacionih mjera i mjera usmjerenih na suzbijanje nelikvidnosti u privredi predstavlja jednu od osnovnih preokupacija, na kojoj se u punoj mjeri angažiraju, pored članova radnih organizacija i njihovih rukovodilaca, i svi organi društveno-političkih zajednica, od opštine do federacije.

Nedosljedno provođenje privredne i društvene reforme izazvalo je ozbiljne poremećaje u konkretnoj privrednoj situaciji, a samim tim i u ponašanju poduzeća.

Neuravnoteženi odnosi, privredna nestabilnost i česte promjene ekonomsko-političkih mjera utjecale su na to, da se radne organizacije ponašaju kratkoročno, a da razvojne probleme stavljaju u drugi plan.

U takvim je okolnostima njihova poslovna politika bila jednostrana i usmjerena samo na prilagođivanje trenutnoj situaciji.

Novi uvjeti privređivanja i neophodnost uvođenja u praksu tržišnog ponašanja svih učesnika u provođenju poslovne politike uvjetovali su i značajne kvalitativne promjene u načinu privređivanja i raspodjele društvene reprodukcije.

Promjene u ponašanju do kojih je došlo i do kojih još znatnije treba doći jesu rezultat zakonskih propisa, koji imaju za cilj suzbijanje daljnje nelikvidnosti i znatno uspješnije poslovanje.

Nastojanja društveno-političkih zajednica praćena u dobroj mjeri i odgovarajućom poslovnom politikom banaka, usmjerena su za sada samo u pravcu sanacije opravdanih gubitaka i deblokade žiro-računa.

To samo omogućuje kratak predah i prividno rasterećenje nagomilanih problema, ali ne daje rješenja za jedno duže razdoblje.

Da bi se shvatila sva težina preorijentacije na pravo tržišno ponašanje, treba ukazati na ozbiljan problem u ovom trenutku, a to je pitanje sanacije šteta od poplave i pokriće gubitaka u našem poduzeću.

Sanacioni program je sačinjen i njime su predviđene mjere, kojima se reguliraju uvjeti i postupak sanacije.

Međutim, u toku realizacije sanacionog programa došlo je do osjetnog odstupanja i korekcije. Naime, naše pretpostavke o pomoći šire društvene zajednice ostale su većim dijelom nerealizirane.

Pitanje likvidnosti poduzeća i osiguranje trajnih obrtnih sredstava, u skladu sa Zakonom, proizlazi kao poseban problem.

Koncepciju razvojne politike i daljnji pravac investicionih ulaganja nemoguće je postaviti prije rješenja prethodnih problema.

Sve te okolnosti uvjetuju izmjenu, odnosno rebalans našeg stabilizacionog programa.

Smatramo potrebnim naglasiti, da smo u našoj dosadašnjoj poslovnoj politici imali uvijek na umu, a napose poslije proširenja i rekonstrukcije proizvodnih površina, da radimo na konsolidaciji poduzeća. Opravdanost takve naše orijentacije potvrđuje i prethodna analiza poslovanja od 1969. do 1971. godine.

U našim daljnjim nastojanjima u pravcu sanacije šteta od poplave i pokrića gubitka u vezi s tim, te na provođenju stabilizacije, predstoji nam veoma ozbiljan i složen zadatak.

Na tom zadatku moramo se svi angažirati, a posebno rukovodeći i stručni kadrovi.

Mogućnosti i unutrašnje rezerve postoje, samo se moramo pravilno usmjeriti.

Kao prvi i osnovni zadatak u pravcu stabilizacije moramo postići optimalnu likvidnost.

U proizvodno-tehnološkom procesu postoje mogućnosti za veoma velike uštede. Posebnu pažnju treba posvetiti selekciji matica i uzgoju podmlatka svih vrsta riba. Povećanjem proizvodnje po jedinici površine, uz brižljivu pripremu ribnjaka, kvalitetan nasad i hranidbu ribe, omogućilo bi kontinuirano snabdjevanje trgovačke mreže, kao i jače oplemenjivanje živog rada.

Problem odgovarajuće opreme i podesne mehanizacije usko je vezan sa zahtjevom za obavljanje preciznijih i specijaliziranih operacija i zbog toga postaje sve više aktualan.

Pored toga, proizvodnja po zaposlenom radniku (13 t.) ne zadovoljava. Perspektivno, u narednom petogodišnjem razdoblju, ne bi smjela biti ispod 20 t.

Pored objektivnih faktora, koji će uveliko utjecati na realizaciju zacrtanih programa, ljudski će faktor ipak igrati odlučujuću ulogu. Zbog toga, pitanju kadrova, jednom od centralnih pitanja, posvećit ćemo posebnu pažnju. Tako u razdoblju do 1978. godine planiramo primiti još 2 radnika sa visokom, 3 sa višom i 1 sa srednjom stručnom spremom. Osim toga, o doškolanju postojećeg kadra vodit ćemo još više računa.

Osnovne konture razvoja našeg poduzeća

Koncept naše razvojne politike polazi od sadašnjeg nivoa razvijenosti našeg poduzeća, te potrebe i mogućnosti razvoja za buduće razdoblje od 1973. do 1978. godine.

U općem kontekstu razvoja proizvodnih snaga našeg društva, niti mi ne možemo ostati skrštenih ruku i zadovoljiti se s do sada postignutim.

Ne mogu se podcijeniti dosadašnji naponi i samoodricanja našeg kolektiva na razvoju i konsolidaciji i svega što smo postigli unazad, kroz osam proteklih godina.

Osnovni motiv i cilj nam je, da kroz ovaj koncept razvoja iznesemo osnovne konture investicionih ulaganja za naredno razdoblje i da pokušamo definirati naš pravac razvoja.

Detaljnije efekte investicionih ulaganja i račun rentabiliteta u ovom programu nećemo prikazivati, jer to zahtijeva znatno opsežnija obrazloženja, koja se mogu dati jedino investicionim programom.

Naša je osnovna zamisao da u 1973. godini prvenstveno pođemo od konsolidacije i stabilizacije stanja u našem poduzeću.

Naš daljnji pravac u razvoju bio bi slijedeći:

- Izgradnja suvremenog umjetnog mrestilišta za proizvodnju čistih linija svih vrsta mlada kapaciteta 10 milijuna komada godišnje.
- Uzgoj i proizvodnja za tržište domaćih pataka cca 50 tisuća komada ili godišnje proizvodnje preko 100 tona pačjeg mesa,
- Proširenje proizvodnih površina ribnjaka za cca 300 ha, s proizvodnjom od 450 tona ribe godišnje,
- Rekonstrukcija ribnjaka 14, 14-a i 14-b, te rastišta i još nekih drugih ribnjaka, i
- Povećanje proizvodnje ribe po jedinici površine uvođenjem novog tehnološkog postupka, te mehanizacijom i modernizacijom radnog i tehnološkog procesa.

Sva ukupna investiciona ulaganja kroz predviđeno razdoblje, a prema orijentacionoj procjeni baziranoj na sadašnjim cijenama iznosi 20,295.000— dinara.

U izgradnju novih površina ribnjaka moći ćemo ići pod uvjetom, da se riješi pitanje regulacije rijeke Ilove.

U rješavanju tog problema morat ćemo se, i to vrlo aktivno, uključiti kako komuna Daruvar, tako i organi na nivou Republike.

Zamjena dotrajale opreme financirala bi se iz sredstava amortizacije, a sve ostalo iz vlastitih i tuđih izvora.

Vlastito učešće moglo bi iznositi oko 30%, a 70% od predračunske vrijednosti iz kredita. Rok otplate kredita ne bi smio biti kraći od 10 godina, uz umjerenu kamatu, negdje najviše do 6,5%.

Otplata kredita trebala bi početi nakon dvije godine po puštanju objekata u proizvodnju.

Nakon završenih investicionih ulaganja ukupni efekti bili bi slijedeći:

— Ukupni prihod	20,500.000.—
— Utrošena sredstva	12,200.000.—
— Dohodak	8,300.000.—
— Ostatak dohotka za poslovni fond	3,200.000.—

Broj zaposlenih povećao bi se za cca 25 novih radnika.

Pretpostavljamo, da će se iz predviđenog ostatka dohotka moći vršiti otplate kredita i da će još nešto sredstava ostati i za ostale namjene.

Ako rezimiramo izneseno vidimo, da smo kroz ovaj program došli do nekoliko veoma važnih konstatacija:

- I dosadašnja poslovna politika bila je usmjerena proširenju postojećih proizvodnih kapaciteta, povećanju broja zaposlenih, proizvodnje, kao i povećanju dohotka po zaposlenom radniku;
- Posebni akcent bio je dat proizvodnji novih vrsta ribe, napose mlađi tih riba, kao i mehanizaciji procesa proizvodnje gdje je to god moguće.
- Izdvajanja iz dohotka za fondove bilježe također povećanja,
- Upravljanje i rukovođenje društvenom imovinom bilo je na visini i karakteristična je pažnja dobrog privrednika, kao i zalaganje cjelokupnog kolektiva, kako bi rezultati bili što uspješniji.
- Suradnja sa društveno-političkim organizacijama van kolektiva — Poslovnim udruženjem slatkovodnog ribarstva, naučnim ustanovama, a napose s organizacijama — članicama »RIBOKOMBINATA«, bila je dobra, iako se u narednom periodu mora još više učvrstiti i korigirati sve ono, što obostrano ne ide u prilog.
- Nove zakonske, a i moralne mjere, koje se odnose na saniranje i stabilizaciju privrede uopće, zatekle su našu radnu organizaciju u prilično teškoj situaciji, a obzirom na posljedice elementarnih nepogoda, koje su nas zadesile prošle godine. Mobilizacijom cijelog kolektiva, kao i pronalazanjem unutrašnjih rezervi, u veoma kratkom razdoblju učinjeno je mnogo, čak i više nego što se itko mogao nadati.
- Pomoć šire društvene zajednice, iako je jednim dijelom postigla, nedostatna je i nezadovoljni smo efikasnošću po tom pitanju. Svjesni smo poteškoća, koje prate cjelokupnu jugoslavensku privredu, međutim, moralo se je u takvoj situaciji biti ekspeditivniji i više učiniti, kako oni kolektivi koji su dobro poslovali, ne bi bili doveden u još težu situaciju.
- Odnos Osiguravajućeg zavoda »CROATIA« iz Zagreba, kod kojeg smo imali osiguranu svu našu imovinu, ne služi kao primjer, jer štete još do danas nisu obračunate.
- Doznakom avansa na ime štete od 3.000.000.— dinara, jedina je utjeha na tom planu.
- Ipak se nadamo, da šira društvena zajednica, kao i OZ, neće zaboraviti naše poteškoće i svojim angažiranjem omogućiti bržu stabilizaciju našeg kolektiva;
- Regulacija rijeke Hove samo je djelomično riješena i to u gornjem toku, što se upravo negativno odrazilo na nagli nadolazak vodnog vala na neregulirane nizvodne dionice ili poremećenje ravnoteže u koritu na uzvodnim nereguliranim dionicama.

Pero Pogrmilović
Zagreb

Starosna penzija

Pravo na starosnu penziju stiče osiguranik:

1. Muškarac — sa navršenih 60 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža;
2. Žena — sa navršenih 55 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža.

- Takvo stanje neodrživo je i prijeti daljnjim poplavama, a naš kolektiv to osjeća već nekoliko godina, iako je prošlogodišnja poplava bila katastrofalna. Razlog za ovakvu situaciju su nedovoljna financijska sredstva i njihova dinamika priliva. Međutim, štete koje su već učinjene, a i dalje prijetite, nameću da se što hitnije pristupi realizaciji već ranije zacrtanog programa na tom planu. Pored toga, realizacija razvoja našeg kolektiva, usko je vezana s tim problemom;
- Borba za još veću proizvodnju, smanjenje troškova poslovanja, bolju tehničku opremljenost rada, glavna je karakteristika narednog razdoblja;
 - U pogledu organizacione forme današnje i buduće trgovačke mreže, može se reći da je ona dosta rasčepkana i nedovoljno međusobno koordinirana. Treba izanalizirati regionalnu rasprostranjenost sadašnje i buduće trgovačke mreže i riješiti nagomilanost više prodavaonica u jednom mjestu (slučaj Požarevca i dr.), jer to smanjuje rentabilnost,
 - Ekonomska propaganda treba postati stalna pratilac svih akcija širenja tržišta, kako bi se unaprijed spriječila proizvodnja za skladište, što bi demotiviralo intenzivnu proizvodnju.
 - Međutim, ne treba gajiti iluzije u brza rješenja — osvajanje novog tržišta je mukotrpan i složen posao, skopčan sa znatnim ulaganjima i rizikom, koji je to veći, ukoliko su poduzete slabije mjere istraživanja tržišta.
 - Problem realnog odnosa cijena ribe za proizvođača i u maloprodaji, stalno je prisutan. Ne možemo se složiti da trgovina i u buduće ima monopolski odnos prema proizvodnji.
 - Radi tih i drugih sličnih za sada nerješivih problema od zajedničkog interesa Poslovno udruženje slatkovodnog ribarstva i »RIBOKOMBINAT« trebaju da imaju znatno veći utjecaj;
 - Uvjeti rada ribarskih radnika u slatkovodnom ribarstvu veoma su teški.
 - Konstantna vlaga, niske temperature i druge atmosferske prilike, nepovoljno se odražavaju na zdravstveno stanje ribarskih radnika. Stoga je neophodno, da se ozbiljno pokrene postupak za smanjenje radnog staža ribara,
 - Prirodni i ekonomski uvjeti na planu razvoja našeg poduzeća, vrlo su povoljni.
 - Međutim, realizacija razvojne koncepcije uvjetovana je prije svega svjesnom aktivnošću i zalaganjem svih članova naše radne zajednice, svestranim zalaganjem »RIBOKOMBINATA« kao cjeline, Poslovnog udruženja slatkovodnog ribarstva i naravno uz svestranu podršku društveno-političkih zajednica i poslovnih udruženja.

Osiguranik koji nije navršio mirovinski staž od 20 godina, stječe pravo na starosnu penziju kad navršiti 65 godina života (muškarac) odnosno 60 godina života (žena) i najmanje 15 godina staža osiguranja uz